

Slavistický kabinet Slovenskej akadémie vied

Ako samostatné pracovisko Slovenskej akadémie vied bol Slavistický kabinet zriadený uznesením Predsedníctva SAV. Svoju činnosť začal 1. marca 1995. Predsedníctvo SAV schválilo aj zriaďovaciu listinu a vedeckovýskumnú náplň nového pracoviska SAV.

Slavistický kabinet SAV (ďalej SK SAV) je vedeckovýskumné pracovisko, zamerané na výskum slovanských jazykov a kultúr, predovšetkým na výskum vzťahov slovenského jazyka a kultúry s inými slovanskými jazykmi a kultúrami i na výskum slovensko-latinských, slovensko-maďarských a slovensko-nemeckých vzťahov najstaršieho a staršieho obdobia. Zameriava sa nielen na jazykovedné, ale aj na historické, národopisné, umenovedné a literárnovedné výskumy z porovnávacieho hľadiska, v interdisciplinárnej internej a externej spolupráci. Je časovo a organizačne prvým stupňom, základom budovania Slavistického ústavu ako interdisciplinárneho slavistického výskumného centra.

SK SAV je zároveň aj koordinačné centrum a organizačná základňa slavistických výskumov na Slovensku; v spolupráci so Slovenským komitétom slavistov a s Maticou slovenskou udržiava kontakty so slavistickými výskumnými pracoviskami v zahraničí, stará sa o organizáciu domácich i medzinárodných slavistických vedeckých podujatí, o vydávanie a redigovanie slovenského slavistického časopisu *Slavica Slovaca*.

Program svojej vedeckovýskumnej činnosti plní SK SAV podľa svojich kádrových a materiálových možností a podľa možností, ktoré pri jeho plnení poskytuje spolupráca s Maticou slovenskou a s ďalšími partnerskými pracoviskami v rámci SAV, vysokých škôl a iných inštitúcií doma i v zahraničí. S viacerými takýmito inštitúciami má SK SAV uzavreté dohody o spolupráci. Plnenie viacerých úloh bolo v doterajšom rozsahu možné len vďaka podpore viacerých mimoakademických inštitúcií.

V začiatkoch svojej činnosti plnili kmeňoví pracovníci SK SAV jednotlivé časti Programu jazykovedného slavistického výskumu na Slovensku (pozri *Slavica Slovaca*, 24, 1989, s. 201-210).

Vo výskumnom programe kabinetu je napr. príprava vedeckého vydania rukopisu prvého slovenského prekladu Biblie z polovice 18. storočia, v rámci výskumu slovensko-ukrajinských a slovensko-rusinských vzťahov sa pripravuje na vydanie slovník zemplínskych a užských nárečí zo slovensko-ukrajinského etnického pomedzia, prebiehajú terénne a archívne výskumy v rámci riešenia projektov *Slováci na Zakarpatskej Ukrajine a slovensko-ukrajinské pomedzie* a *Slovensko-ukrajinské a slovensko-rusínske vzťahy v období národného obrodovania*, do oblasti výskumu slovensko-ruských vzťahov patria práce na príprave vydania *Slovensko-ruského právnicko-ekonomického slovníka* a do oblasti slovensko-bulharských vzťahov práce na príprave vydania bulharsko-slovenského slovníka stredného typu. Pracuje sa na úlohe *Výskum latinských písomností 16.-18. storočia vo vzťahu k Slovensku*, skoro sa rozbehnú práce v úlohe *Kultúra re-*

hoľných spoločností na Slovensku z hudobného, jazykového a literárneho hľadiska a v úlohe Slovensko-poľské pomedzie – jazyk, ľudová kultúra a dejiny osídlenia.

Vedeckovýskumné programy SK SAV plnia aj spoločenské potreby; v ich centre je slovenský jazyk, slovenské dejiny, slovenská kultúra. Skúmajú sa vo vzťahu k iným, predovšetkým slovanským jazykom, dejinám, kultúram. Výskum slovensko-latinských, slovensko-maďarských a slovensko-nemeckých vzťahov v spomínanom zmysle má osobitný význam pri objasňovaní mnohých javov z vývinu slovenského jazyka, dejín a kultúry. Ich zahrnutie do našich slavistických výskumov je prirodzené a opodstatnené.

Naše výskumy sú výskumy vzťahov v najširšom zmysle a rozsahu, s úsilím o komplexnosť. Výsledky výskumov majú podať obraz, ktorý sa približuje k skutočnému priebehu vývinových procesov; jednotlivé vedecké disciplíny rešpektujú výsledky skúmania spolupracujúcich disciplín, zabudávajú ich do svojho výsledného pohľadu.

Táto informácia je krátkou, zhustenou charakteristikou mladého pracoviska Slovenskej akadémie vied, s najzákladnejšími údajmi o zameraní jeho výskumného programu a o východiskách tvorby tohto programu. Je v ňom dosť priestoru aj pre našu spoluprácu, ktorá by sa mala zintenzívniť v záujme oboch strán. Osobne by som chcel vysloviť presvedčenie, že to bude partnerská spolupráca v zmysle odkazu Ľudovíta Štúra, ktorého historickú platnosť tak obdivuhodne potvrdzuje naša súčasnosť.

Ján Doruľa